

De culturele taak van de publieke omroep

Cultuur én educatie

Joop Atsma

De publieke omroep trilt op z'n grondvesten. De Tweede Kamer is verdeeld over de toekomst van het bestel en in Hilversum zijn de omroepen en de centrale Raad van Bestuur het onderling ook niet met elkaar eens. Rollebollend gaan de verschillende geledingen over straat.

Los van de meningsverschillen over de organisatie, de financiering en de verankering van de publieke omroep in de Nederlandse samenleving, is er in mijn ogen veel minder discussie over de taak van 'Hilversum'.

De publieke omroep moet zich in algemene zin bezighouden met nieuws en sport, verdieping van de berichtgeving én opinievorming. Als volgende kerntaak moet de publieke omroep zich óók richten op educatie en cultuur. Ik noem die twee begrippen bewust in één zin omdat ze nauw met elkaar samenhangen. Cultuur is volgens Van Dale 'het geheel van de manifestaties van kunst, ontspanning en vermaak'. In deze definitie is cultuur in mijn ogen een wezenlijk onderdeel van hetgeen de publieke omroep zou moeten brengen. Cultuur geeft een beeld van de tijd waarin mensen leven en is daarmee onlosmakelijk verbonden met de identiteit van een regio, land of zelfs werelddeel.

In een periode dat de financiering van de publieke omroep onder druk staat, dreigt cultuur het sluitstuk van de omroepboekhouding te worden. In mijn ogen ten onrechte. Het is daarom zaak ook in de toekomst voldoende geld vrij te maken voor de cultuurfunctie van de omroep. Staatssecretaris Medy van der Laan heeft dat overigens begrepen en reeds voorstellen in die richting gedaan.

Cultuur is, zoals de definitie uit het *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal* al duidelijk maakt, een verzamelbegrip. Wat mij betreft moet de publieke omroep zich met zijn cultuurprogramma's richten op een breed publiek. Dat betekent niet alleen producties voor een kleine elite, maar óók voor de massa. Inderdaad, van Pavarotti tot André Hazes en Marianne Weber en van het Concertgebouworkest tot André Rieu en Normaal. Wat mij overigens opvalt, is dat Weber en Normaal doorgaans niet tot het hoofdstuk cultuur worden gerekend. Dat is raar, want ze spreken miljoenen mensen aan en geven onmiskenbaar een goed beeld van de tijd.

Persoonlijk vind ik het jammer dat de aandacht voor Nederlandse taal en cultuur in de media achterblijft. Wellicht is het voor sommige programmamakers niet trendy, te weinig eigentijds, maar dat is hopelijk een kwestie van tijd. Het lijkt mij hoog tijd dat in de dikke stapel mediaplannen en -analyses óók

Joop Atsma

is Tweede Kamerlid voor het CDA

wordt nagedacht over de vraag hoe het Nederlandse product beter kan worden verankerd op radio en televisie. Taal en cultuur kunnen wat mij betreft langs de meetlat van Van Dale in de wet worden vastgelegd. Voor sommigen is dat wennen en misschien zelfs even schrikken, maar ik ben ervan overtuigd dat het goed zou zijn. Schrijf voor dat de publieke omroep een vooraf vastgelegd minimum aan Nederlands 'product' moet uitzenden – zowel op radio als op televisie.

Enkele jaren geleden hebben we bij de verdeling van commerciële radiofrequenties gezien dat het Nederlands bijna altijd het onderspit delft. Daar waar de roep om een Nederlandstalige zender vrij stevig was, bleek het in de praktijk niet haalbaar. De reden? Er kan geen droog brood aan worden verdiend, want het Nederlandse taalgebied is te klein. Dat is trouwens óók de reden dat er tussen Nederland en België op het terrein van de cultuur veel meer kan en moet worden samengewerkt. Maak samen meer drama, toneel en vocale programma's. Er liggen absoluut kansen in een verdergaande samenwerking, gericht op het Nederlandse taalgebied.

Cultuur en educatie mogen in één zin worden genoemd. De publieke omroep heeft namelijk ook een opvoedende taak. Begin met laagdrempelige programma's om mensen kennis te laten maken met het culturele erfgoed. In sommige gevallen gebeurt dat al op school via schooltelevisie en andere projecten. Wie zich daarna verder wil verdiepen, krijgt alle mogelijke kansen. De huidige zender Nederland 3 maakt wat dat betreft prachtige programma's, maar ook Radio 4 en de Concertzender bieden mogelijkheden voor verdieping. Inderdaad, de publieke omroep heeft óók een opvoedende taak, met name als het gaat om cultuur. Ik hoop dat aan dit aspect de komende maanden meer aandacht wordt gegeven. Want één ding staat vast: er volgen dit jaar nog veel debatten over de toekomst van het publieke bestel. De discussie over het Nederlandse omroepbestel kan echter niet gevoerd worden zonder volop aandacht voor de meerwaarde van onze cultuur en de mate waarin radio en televisie als belangrijkste publieke media daaraan aandacht besteden.